

ΣΑΚΙΑΜΟΥΝΙ ΓΚΑΟΥΤΑΜΑ ΒΟΥΔΑΣ

Gautama Buddha (563 – 483 π.Χ.)

Η πανσέληνος του Βεζάκ (που συνήθως συμπίπτει τον Μάιο) είναι η επέτειος σημαντικών περιστατικών της εσχάτης γήινης ζωής του Κυρίου Σακιαμούνι Γκαουτάμα Βούδα : της γεννήσεώς του, του φωτισμού του και της απαλλαγής του από το φυσικό σώμα. Αυτά τα περιστατικά γιορτάζονται κάθε χρόνο κατά το Φεστιβάλ του Βεζάκ.

Υπάρχουν πολλές θρυλικές αφηγήσεις για την ζωή του Μεγάλου αυτού Διδασκάλου. Πολλές είναι αλληγορικές.

Ευγενής γέννηση

Ο Γκαουτάμα Σιντάρτα - το πρώτο είναι το οικογενειακό και το δεύτερο το ατομικό όνομα - γεννήθηκε στο Καπιλαβασθού, εκατό μίλια, βορειοανατολικά του Μπενάρες, της επαρχίας Νεπάλ. Οι νεώτεροι χρονολόγοι τοποθετούν την γέννησή του στα 563 π.Χ. αν και η ανατολική παράδοση ανατρέχει 60 χρόνια περισσότερο. Πατέρας του ήταν ο Σουντονάνα, αρχηγός της φυλής των Σάκκα και μητέρα του η Μαγιαντέβη που πέθανε επτά ημέρες μετά την γέννησή του. Ανατράφηκε σύμφωνα με την πριγκιπική του θέση και διδάχθηκε τις κυριότερες τέχνες. Σε ηλικία 16 ετών νυμφεύτηκε την εξαδέλφη του Γιασοντάρα, που του γέννησε ένα αγόρι, τον Ραχούλα.

Παραίτηση

Είχε λεχθεί κατά την γέννηση του Σιντάρτα ότι μια μέρα θ' αποτραβιόταν από την υψηλή του θέση και θ' ακολουθούσε την ατραπό της απαρνήσεως των εγκοσμίων. Για να μην επαληθεύσει την προφητεία, ο βασιλιάς πατέρας του φρόντιζε να τον έχει περικυκλωμένο με κάθε χλιδή και ηδονή ώστε να τον αποτρέψει από τον ασκητισμό. Μάταιες αποδείχθηκαν όλες αυτές οι προφυλάξεις. Ο νεαρός πρίγκιπας, τρέχοντας με το αμάξι του προς τους τόπους των διασκεδάσεων, είδε την μια ημέρα στο δρόμο ξαπλωμένο ένα άθλιο γεροντάκι, την άλλη έναν άρρωστο να καίγεται

από τον πυρετό εγκαταλελειμμένος ή ένα πτώμα σε νεκροφόρα να το ακολουθούν οι πενθούντες συγγενείς και, τέλος, ένα ζητιάνο ερημίτη με το κύπελλό του.

Αυτά τα θεάματα τον επηρέασαν και τον έκαναν να προσέξει περισσότερο την θλιμμένη όψη όλων των ζωντανών πλασμάτων. Γεμάτος από οδύνη και οίκτο, ο Σιντάρτα αποφάσισε να τα παρατήσει όλα, ακόμη και το σπίτι και την οικογένεια του, για ν' αποτραβηχτεί στην έρημο και ν' αναζητήσει εκεί την αιτία που υποφέρουν οι άνθρωποι και τα μέσα τού λυτρωμού. Ήταν τότε 29 χρονών.

Φωτισμός

Έξι χρόνια πέρασε με φιλοσοφική μελέτη και τάπας (σκληραγωγία). Τότε του ήρθε η σκέψη ότι η υπέρτατη γνώση που ζητούσε δεν θα ερχόταν ποτέ με νηστείες και σωματικές τυραννίες, αλλά έπρεπε να κερδηθεί με το άνοιγμα του πνεύματός του, με ντυχάνα (ανώτερο διαλογισμό). Μόλις έφθασε σ' αυτό το συμπέρασμα, κάθισε κάτω από τον ίσκιο ενός δένδρου ασβάτχα – το μέρος τώρα θεωρείται ιερό και ονομάζεται Βούδα Γκαγιά-αποφασισμένος να μην μετακινηθεί αν δεν πετύχαινε την φώτιση. Έμεινε εκεί 49 ημέρες. Τέλος, ύστερα από πολλούς πειρασμούς και δοκιμασίες, το φως της αληθινής γνώσης έλαμψε στο νου του. Ανακάλυψε ότι το μυστικό της αθλιότητας βρισκόταν στην αμάθεια και το φάρμακο ήταν η σοφία. Από τότε, του δόθηκε το όνομα Βούδδας, που σημαίνει «Πεφωτισμένος» ή «Αφυπνισμένος». Τον είπαν ακόμη και «Τσχαγκάτα», Φθασμένο.

Μια τυπική ημέρα

Κάθε χρόνο, στους οκτώ ξηρούς μήνες, ο Βούδδας ταξίδευε από πόλη σε πόλη και από επαρχία σ' επαρχία, κηρύττοντας στο λαό. Τους τέσσερις βροχερούς μήνες έμενε μόνιμα σ' ένα μέρος, όχι πάντα το ίδιο, ανάλογα με τις δυνατότητες ηρεμίας. Η τυπική ημέρα του περνούσε έτσι: Ξυπνούσε πολύ νωρίς, έπαιρνε το λουτρό του και αποτραβιόταν σε μια μοναχική θέση για να διαλογιστεί. Ύστερα έπαιρνε το κύπελλο της ελεημοσύνης και μόνος του ή με μαθητές του έμπαινε στην πιο κοντινή πόλη για να δεχθεί την προσφορά τροφής. Όταν γυρνούσαν πίσω, έτρωγαν όλοι μαζί σε μια κοινή τράπεζα. Ύστερα μιλούσε στο λαό για τα βαθύτερα των πραγμάτων με τον απλούστερο τρόπο, ώστε όλοι να εννοούν. Συζητούσε με τους μαθητές του και τους βοηθούσε στις δυσκολίες τους και στους διαλογισμούς τους. Όταν έκανε πολλή ζέστη, περνούσε την ώρα μέσα σ' ένα ήσυχο δωμάτιο ή στη δροσερή σκιά ενός πυκνού φυλλώματος. Μετά αφιέρωνε τον χρόνο του για να συναντήσει ιδιωτικά ανθρώπους, προσπαθώντας να τους βοηθήσει στα προβλήματα τους. Το βράδυ μιλούσε σε συναθροίσεις, ιδιαίτερα προς τους αδελφούς τού Τάγματος του μιλούσε συχνά μέχρι την βαθειά νύχτα. Από τα χαράματα ξανάρχιζε το έργο του.

Η Σάνγκα

Πρίγκιπες και Βραχμάνοι, έμποροι και γεωργοί, καλόγηροι και φυγόδικοι, ευγενείς κυρίες και μετανοημένες πόρνες έφθαναν όλο και πολυπληθέστεροι στην κοινότητα. Πολλοί προσελκύνονταν από τον θεσμό της Σάνγκα (της αδελφότητας των μοναχών) που παρείχε στους ανεπτυγμένους πνευματικά την δύναμη ν' αφιερώσουν την ζωή τους στην απόκτηση της υψίστης σοφίας και να οδηγήσουν άλλους, δια της μελέτης και της πειθαρχίας, στο δρόμο, της αληθινής ευτυχίας και λύτρωσης.

Μια από τις πρώτες επισκέψεις του Γκαουτάμα μετά την φώτισή του ήταν προς το σπίτι των γονέων του. Έφερε την παρηγοριά στον έως τότε απαρηγόρητο και απογοητευμένο πατέρα του, γλύκανε την καρδιά της εγκαταλελειμμένης συζύγου του, που αποφάσισε κι' αυτή να γίνει μοναχή και να αφιερώσει και τον γιό της στην πίστη.

Το λειτούργημα

Επί 45 χρόνια ο Διδάσκαλος ταξίδευε πάνω και κάτω στην Κοιλιάδα τού Γάγγη, διδάσκοντας το Ντάρμα του και ελκύνοντας πολλούς κοντά του. Μιλούσε στον λαό κάθε επαρχίας με την ιδιαίτερη διάλεκτο του και διάνθιζε τα λόγια του με παραβολές, μύθους και διαλόγους. Ο ακρογωνιαίος λίθος της δημοτικότητας του ήταν το κήρυγμα για την παγκόσμιο αδελφότητα. Η μέθοδός του απέβλεπε στο να είναι προσιτός σε όλους. Μερικές φορές συνάντησε ζωηρές αντιδράσεις. Οι μεγαλύτεροι διδάσκαλοι δεν γλυτώνουν από ζηλοτυπίες και παρανοήσεις. Ιδιαιτέρως είχε ενοχληθεί από την ζήλεια του εξαδέλφου του Δεβαδάτα, ο οποίος, λένε, ότι μίσθωσε δολοφόνους για να τον σκοτώσει. Ο Βούδδας δεν έκανε διάκριση μεταξύ προσώπων. Κατά μια επίσκεψή του στο Βαϊζαλί δυσaráεστησε πολύ τους ευγενείς, δεχόμενος την φιλοξενία μιάς παλλακίδας, αντί το δικό τους επιβλητικό συμπόσιο.

Παρανιρβάνα

Λίγοι άνθρωποι έζησαν μια τόσο δραστήρια ζωή. Έφθασε 80 χρονών και ακούραστος γύριζε. Για τον τρόπο του θανάτου του αναφέρεται ότι σταμάτησε σ' ένα χωριό, κοντά στο Κουσινγκούρα, όπου μερικοί μεταλεργάτες προσκάλεσαν τον Γκαουτάμα και τους μαθητές του να φάνε μαζί τους το μεσημέρι. Το φαγητό αποτελείτο από γλυκό κέικ, ρύζι και μανιτάρια. Λίγο μετά το φαγητό ο Βούδδας αισθάνθηκε άσχημα, αλλά δεν παραπονέθηκε. Όταν ένοιωσε λίγο καλύτερα συνέχισε το ταξίδι με τον μαθητή του Ανάντα, έσβησε την δίψα του, έκανε λουτρό και πέρασε το ποτάμι. Σ' ένα άλσος ξάπλωσε στο δεξί πλευρό και με το κεφάλι του στο βορρά. Γνωρίζοντας ότι το τέλος του ήταν κοντά, μίλησε στους μαθητές του και τους είπε ότι δεν έπρεπε να λυπηθούν, αφού ο θάνατος είναι περιστατικό υποχρεωτικό σε όλα τα όντα. Τους έδωσε τις στερνές οδηγίες του και τους εξόρκισε ν' ακολουθούν σταθερά την Αλήθεια σαν φάρο, να αποβλέπουν για καταφύγιο μόνο στους εαυτούς τους και να εργάζονται με ζήλο για την σωτηρία τους.

Και ύστερα πέρασε στην Παρανιρβάνα, την κατάσταση από την οποία δεν υπάρχει επιστροφή. Το σώμα του κάηκε με την δέουσα τελετή και η τέφρα μοιρασμένη σε οκτώ μέρη στάλθηκε σε διάφορα σημεία τής χώρας, όπου αναγέρθηκαν ιερά μνημεία.

Η προσωπικότητά του

Από όλες τις αφηγήσεις προκύπτει ότι η προσωπικότητα του Γκαουτάμα Βούδδα διεκρίνετο για την αξιοπρέπεια, την ομορφιά και την ελκυστικότητα της. Ο χαρακτήρας του συνδύαζε έντονη ατομικότητα, βαθειά σοβαρότητα και αυστηρή απλότητα, με εξαιρετική ευγένεια και φιλοφροσύνη, βαθειά κατανόηση της ανθρώπινης αδυναμίας και την πιο τρυφερή συμπόνια για τους θλιμμένους. Η φωνή του ήταν δυνατή, πλούσια και παλλόμενη. Η πειστική του εκφραστικότητα σχεδόν υπεράνθρωπη.

Τα ρητά του

Η ευφράδειά του δεν σημαίνει ότι τον παρέσυρε σε μεγάλους λόγους. Αντίθετα, ήταν οπαδός της σιωπής, όπως όλοι οι μεγάλοι διδάσκαλοι. Δίδασκε τους ανθρώπους περισσότερο με την παρουσία του και με το παράδειγμα της ζωής του, παρά με τις λέξεις που έλεγε. Συχνά καθόταν στο μέσον των μαθητών του και τηρούσε απόλυτη σιωπή.

Πολλά από τα ρητά του, όπως έφθασαν έως εμάς, είναι σύντομα και νευρώδη.

Η ουσία της ηθικής ζωής βρίσκεται συμπυκνωμένη σ' αυτούς τους λίγους στίχους:

«Αποχή από κάθε κακή πράξη.

Καλλιέργεια κάθε καλού.

Διατήρησις τού πνεύματος καθαρού και αγνού.

Αυτή είναι του Βούδδα η προσταγή.»

Παραμένει σήμερα επίκαιρος και σωστός, όπως και πριν 25 αιώνες, ο αφορισμός ότι : «Ποτέ το μίσος δε νικιέται από το μίσος- το μίσος νικιέται μόνον από την αγάπη».

Η ίδια υπέρτατη σοφία αναβλύζει από τα ακόλουθα ρητά:

«Ο άνθρωπος ας υπερνικήσει την οργή με την καλοσύνη, ας υπερνικήσει το κακό με το καλό, ας υπερνικήσει την αισχροκέρδεια με τη γενναιοδωρία, το ψέμα με την αλήθεια.»

«Η νίκη τρέφει το μίσος διότι ο ηττημένος είναι δυστυχής.»

«Όλοι οι άνθρωποι τρέμουν την ποινή, όλοι αγαπούν τη ζωή. Θυμήσου ότι είσαι και συ όμοιος με όλους και μη προκαλέσεις σφαγή.»

«Μπορεί να νικήσει κανείς χιλιάδες ανθρώπους στη μάχη, αλλά ο μεγιστος νικητής είναι ο νικητής του εαυτού του.»

«Όχι από την γέννηση του, αλλά από την διαγωγή του, ένας γίνεται κάθαρμο και άλλος Βράχμαν.»

«Ποιός θα χρησιμοποιούσε θεληματικά σκληρή γλώσσα προς εκείνους που αμάρτησαν, αν του έλεγαν ότι όφειλε να ρίξει αλάτι και στις πληγές των δικών του αμαρτημάτων;»

«Αληθινή πρόοδος στην πειθαρχία του Ευλογημένου Ενός, είναι όταν ο άνθρωπος βλέπει το αμάρτημά του στη φύση του και του φράζει το δρόμο του μέλλοντος.»

Το δόγμα

Το σύνολο του «Ντάρμα» ή Διδασκαλίας του Βούδδα είναι απλά και σύντομα διατυπωμένο στο κήρυγμά του, το γνωστό με τον τίτλο -Ντάρμα- σάκρα- πραβαρτάνα – Σούττα». Περιέχει φωτεινό κανόνα ζωής. Στην αρχή διατυπώνει τις Τέσσερις Ευγενείς Αλήθειες. Η πρώτη είναι η Αλήθεια της οδύνης, του ανικανοποίητου, της δυσαρμονίας, που βλέπουμε γύρω μας και επίσης βιώνουμε μέσα μας. Η δεύτερη είναι η Αλήθεια του αιτίου της οδύνης το οποίο είναι η εγωιστική επιθυμία, η «δίψα» που υπάρχει μέσα σε μας και στους άλλους υλική ευημερία-χλιδή, ηδονή, δύναμη κτλ. και στην προσκόλληση σε πράγματα που περνούν. Η τρίτη είναι η Αλήθεια της εξάλειψης της οδύνης, ο ολοκληρωτικός αφανισμός της οδύνης, η οποία είναι συνώνυμη με την κατάσταση της φώτισης. Αυτή η αλήθεια μας διδάσκει ότι η θλίψη εκλείπει με την υπερνίκηση της προσκόλλησης και με την υπόταξη των επιθυμιών και παθών.

Η τέταρτη αλήθεια μας διδάσκει ότι υπάρχει μια ατραπός που οδηγεί προς την απελευθέρωση από τη θλίψη. Είναι η «Ευγενής Οκταπλή Ατραπός» προς: Τέλεια Θέαση, Τέλειο Συναίσθημα, Τέλειο Λόγο, Τέλεια Συμπεριφορά, Τέλεια Εργασία, Τέλεια Προσπάθεια, Τέλεια Επίγνωση και Τέλειος Διαλογισμός. Καθεμιά από τις εκφράσεις αυτές είν' ένας πυρήνας γύρω από τον οποίον αναπτύσσονται πολλές μεγάλες ιδέες. Ο χρόνος μας επιτρέπει δύο μόνο παρατηρήσεις. Τέλεια Θέαση δεν σημαίνει τυφλή πίστη, αλλά ένα ορισμένο ποσό γνώσεως για το σχήμα της ζωής και την λειτουργία των νόμων της φύσης και ειδικά τον νόμο της Αιωνίας Δικαιοσύνης, ή Αιτίας και Αποτελέσματος. Οι σκέψεις μας πρέπει να είναι αληθινές, ωραίες, ευγενικές έτσι ώστε να είμαστε συναισθηματικά ισορροπημένοι. Ο λόγος μας, σωστός, σοβαρός, επιβοηθητικός. Η συμπεριφορά μας πρέπει να είναι δίκαιη, ανιδιοτελής, καλοζυγιασμένη, αποτελεσματική. Δεν υπάρχει σωστή εργασία και βίος όταν προκαλεί βλάβη σε άλλα ζωντανά όντα ή όταν επιτυγχάνεται με αντικανονικά μέσα και ανέντιμη συναλλαγή. Η τέλεια προσπάθεια συνεπάγεται επιμονή στην καλοσύνη και εξαρτάται από την εκλογή ωφέλιμης εργασίας και την χρησιμοποίηση της δύναμης και επιρροής μας προς το καλύτερο. Οφείλουμε να κάνουμε τον διαλογισμό μας, πιστοί στο έργο και το καθήκον μας, επωφελούμενοι από τα λάθη μας και όχι να τα εκκολάπτουμε, ενθυμούμενοι πάντοτε τα καλά και ευχάριστα πράγματα και λησμονώντας τα κακά και δυσάρεστα. Το πνεύμα πρέπει να συγκεντρώνεται μόνον σε ψηλούς και ευγενείς στόχους, ώστε να συγκεντρώνουμε στο βάθος του ανυψωτικές σκέψεις που θα χρησιμεύσουν ως μήτρες του χαρακτήρα μας και σαν οδηγοί στις καθημερινές μας πράξεις.

Η Ατραπός

Η Οκταπλή Ατραπός που χάραξε ο Βούδδας είναι η Μέση Οδός, μεταξύ των υπερβολών του ασκητισμού και της αμεριμνησίας της κοσμικής ζωής. Δεν είναι πραγματικά νέα οδός' είναι η αρχαία οδός, αποκατεστημένη σε ουσιαστική απλότητα. Ο Βούδδας δεν διεκδίκησε καν τον τίτλο του ανακαινιστή. Σκοπός του δεν ήταν να εισαγάγει ένα νέο κώδικα ηθικής ή να προτείνει ένα νέο σχήμα του σύμπαντος, αλλά να μεταμορφώσει την ηθική ζωή με μια νέα αίσθηση του καθήκοντος. Γι' αυτό εδραίωσε μια φιλοσοφία που απευθύνεται στο λογικό και την νόηση, προσαρμοσμένη στις πρακτικές ανάγκες των συνηθισμένων ανδρών και γυναικών. Το λυτρωτικό του ευαγγέλιο δεν περιωριζέτο για τους εκλεκτούς, για τους λίγους ανώτερους σε διανόηση ή θέση αλλά για το πλήθος, για τον καθέναν.

Οι εντολές

Ο Βούδδας διατηρούσε τις συζητήσεις για τα ανώτερα πνευματικά ζητήματα μόνο για τον εσωτερικό κύκλο των μαθητών του, ενώ στον πολύ λαό κήρυττε το απλό «Ντάρμα» της αγάπης, δικαιοσύνης και ορθότητας. Ωραία απεικόνιση της φύσης των λαϊκών ομιλιών του δίνεται στις «Πέντε εντολές» που έδινε σε όλους τους ακροατές του. Οι εντολές αυτές έχουν αποδοθεί όμορφα στο έργο του Sir Edwin Arnold «Το φως της Ασίας», που είναι από τα πλέον εμπνευσμένα ποιήματα.

«Μη σκοτώνετε -για το όνομα του θεού !- κι' ούτε να σφάζετε. Ούτε το ασημαντότερο πλάσμα, πάνω στον ανοδικό του δρόμο.»

«Δίνετ' ελεύθερα και παίρνετε, μ' από κανένα μην κρατάτε. Με δίψα, απάτη ή δόλο ό,τι δικό του είναι.»

«Από κακή μαρτυρία, ψέμα ή συκοφαντία μακριά. Η αλήθεια μόνον την αγνή ψυχή τη φανερώνει.»

«Μακριά από ποτά και δηλητήρια που εξάπτουν το πνεύμα. Τα καθαρά μυαλά και τα καθαρά σώματα δε θέλουν οινοπνευματώδη.»

«Του γείτονά σου τη γυναίκα μην αγγίζεις, ούτε να πέσεις σε σάρκας άνομη και αταίριαστη αμαρτία.»

Δεν είναι περίεργο το πως αυτά τα λόγια εξαπλώθηκαν τόσο πολύ, σε μορφωμένους και απαίδευτους, σε μεγάλους και ταπεινούς, σε αδύνατους και ισχυρούς.

Η υπηρεσία του Ανθρώπου

Ο Βούδδας περιόρισε την διδασκαλία του σε θέματα θετικής γνώσεως και πρακτικής σημασίας, πάνω από όλα στα μέσα του λυτρωμού από τον πόνο και το κακό. Κατηγορηματικά απέκρουε ότι διαθέτει υπερφυσικές δυνάμεις και δεν έκαμε θαύματα. Αρνιόταν συστηματικά ν' απαντά σε μεταφυσικά προβλήματα και ερωτήσεις σχετικές με την ζωή μετά θάνατον. Αποδοκίμαζε τις διακινδυνευμένες υποθέσεις πάνω σε θέματα απρόσιτα σε λογική απόδειξη, ως μη εποικοδομητικά και οφειλόμενα σε νοσηρή περιέργεια. Επειδή δεν έδωσε υποστήριξη στην υπόθεση ενός προσωπικού Θεού, ο οποίος δύναται να προσεγγιστεί δια της προσευχής και ναπραϋνθεί δια της θυσίας, η διδασκαλία του χαρακτηρίσθηκε ως αθεϊστική, αλλά πρόκειται περί επιπόλαιας κριτικής. Δεν αρνήθηκε ότι πρέπει να υπάρχει μια αναλλοίωτη υπερκείμενη Πραγματικότητα πίσω από την συνεχή ροή της υπάρξεως, αλλά δεν έκρινε αναγκαία την ομολογία μίας δημιουργικής Πρώτης Αιτίας προς εξήγηση του κόσμου της εμπειρίας μας. Αντί της πίστεως σ' ένα Θεό, προτιμούσε να εμπνέει το καθήκον της υπηρεσίας προς τον άνθρωπο. Αντί για εξωτερικές μορφές και τελετές λατρείας, προτιμούσε την εσωτερική αλλαγή και την ρυθμισμένη αυτοπειθαρχία.

Κάρμα

Ο νόμος της Αιτίας και Αποτελέσματος (ονομαζόμενος, σχετικά με την ανθρώπινη ζωή, Νόμος του Κάρμα) αντιπροσωπεύει το σχέδιο, πάνω στο οποίο προχωρούν όλα τα όντα. Αυτή η αρχή, με την προσθήκη της συνεχούς αλλαγής και προόδου, αποτελεί μία από τις κυριότερες προσφορές του Βουδδισμού στην Ινδική αλλά και την παγκόσμια σκέψη. Το κάθε τι υπόκειται σε νόμους καθορισμένους και αναλλοίωτους. Κανείς δεν παρεμβαίνει στην λειτουργία του νόμου, τίποτε δεν μπορεί ν' απαλλάξει τον άνθρωπο από την ποινή για την κακή του πράξη, Κάθε σκέψη, κάθε πράξη κλείνει μέσα της το αναπόφευκτο αποτέλεσμα. Από το καλό προέρχεται καλό, από το κακό φυτρώνει κακό. Ο καρπός των πράξεών μας στην παρούσα ζωή θα γίνει ο σπόρος του χαρακτήρα στις μέλλουσες ζωές μας.

Το Κάρμα δεν πρέπει να συγχέεται, καθώς συχνά συμβαίνει, με την ιδέα ενός μηχανικού πεπρωμένου. Δεν αποκλείει την ευθύνη, ούτε εξουδετερώνει την προσπάθεια. Απλώς επιβεβαιώνει το ότι η τάξη της Φύσης δεν διαταράσσεται από θαύματα. Λέει στους ανθρώπους να βασίζονται για τη λύτρωσή τους στις δικές τους μόνον προσπάθειες, αντί να δοκιμάζουν να μεταθέσουν το φορτίο τους σε αλλότριες δυνάμεις. Το Κάρμα εξηγεί με νοητό και επιστημονικό τρόπο τα δύσκολα και αινιγματικά γεγονότα της υπάρξεως, τις αθλιότητες, τα κακά, τις ατέλειες και τις αδικίες που είναι φανερές.

Η ζωή προσφέρει μια εικόνα γεμάτη κατάθλιψη και στην επιφάνεια της επικρατεί το

στοιχείο της απαισιοδοξίας. Αυτό όμως συμβαίνει επειδή η ζωή δεν διάγεται καθώς θα έπρεπε. Η φυσική ύπαρξη δεν είναι ένα τέρμα, αλλά ένα μέσον για το φθάσιμο στο ύψιστο αγαθό.

Η Γνώση του Κάρμα βοηθάει τον άνθρωπο να ρυθμίσει έτσι τη ζωή του ώστε να καταστήσει το φθάσιμο αυτό προσιτό, εναρμονίζοντάς την προς τον αιώνιο Νόμο.

Σ' αυτήν την αρχή περιέχεται σταθερή ελπίδα και αληθινή παρότρυνση για προσπάθεια.

Νιρβάνα

Αφού δεν υπάρχει τίποτε στον κόσμο αναλλοίωτο και αφού το υποκείμενο σε αλλοίωση δεν μπορεί να είναι διαρκές, η Βουδδιστική φιλοσοφία αρνείται ότι η ψυχή του ανθρώπου είναι αιώνια. Δεν μπορούμε να είμαστε ακριβώς οι ίδιοι ούτε σε δύο λεπτά της ώρας ταυτόχρονα. Η τάση για απόκτηση ταυτότητας παράγει την επιθυμία προσωπικής πείρας, η οποία είναι τόσο ισχυρή δημιουργική δύναμη ώστε φέρνει την ατομικότητα πίσω στην κοσμική ύπαρξη. Μπορούμε να διαφύγουμε την επαναγέννηση μόνον με την τέλεια γνώση και με την κατάκτηση της πηγής της επιθυμίας για τα πράγματα του φυσικού κόσμου. Γι' αυτόν που εξήντησε το Κάρμα του με την αυτοθυσία και την αυταπάρνηση δεν υπάρχει επαναγέννηση, αλλά το πέρασμα στην αιώνια ειρήνη της Νιρβάνα.

Νιρβάνα, κατά λέξη, θα πει «σβέση» ή «εξάλειψη» και σημαίνει το σβήσιμο της φωτιάς της ηδονής, της αποστροφής και της απάτης, την κατάπαυση όλων των πόθων και παθών, και την τελική εξάλειψη των σπόρων της ατομικής ύπαρξης. Η Νιρβάνα κάθε άλλο παρά είναι πτώση στη μηδαμινότητα, αλλά αντίθετα είναι λύτρωση από την ατομικότητα και ταύτιση με την αιώνια Πραγματικότητα. Είναι μια κατάσταση απέραντης ειρήνης και ασύλληπτης τελειοποίησης για τους πολλούς ανθρώπους, καθώς έχουν βεβαιώσει emphaticά οι μυστικοί όλων των αιώνων. Από εκείνη την πανσέληνο που ο Βούδδας απηύθυνε το πρώτο του μήνυμα, μυριάδες ανδρών και γυναικών περπάτησαν στην ατραπό που οδηγεί στη Νιρβάνα και βρήκαν τον δρόμο προς την παντοτινή Ειρήνη.

Είπε ένας δυτικός συγγραφέας: «Το ν' αποβλέπει κανείς προς όλον τον κόσμο - σε κάθε ζωντανό ον - με αισθήματα συμπαθείας, το να υπερνικά το μίσος με την αγάπη, το να ακολουθεί την αρετή μόνο για δικό του λογαριασμό, το να μην υπολογίζει σε ανταμοιβή άλλη από την εσωτερική ειρήνη και της καρδιάς του τη γαλήνη - α υ τ ό είναι που ο Βούδδας γυρεύει από τους οπαδούς του. Πολλά ζητάει από την ανθρώπινη φύση. Και όμως αυτή η θρησκεία που απαιτεί τόσο πολλά και φαίνεται να υπόσχεται τόσο λίγα, έχει προσελκύσει πολλούς πιστούς». Είναι αλήθεια ότι, με το πέρασμα της ιστορίας, η Βουδδιστική θρησκεία δεν επικρατεί πλέον στις Ινδίες, αλλά η επιρροή του μεγάλου Ιδρυτού της επιζεί στα κηρύγματα της αγάπης και τρυφερότητας προς όλα τα πλάσματα. Η διδασκαλία του παραμένει στον κόσμο μοναδική διότι μόνον αυτός από όλους τους Μεγάλους Διδασκάλους στήριξε στην ικανότητα κάθε ανθρώπου το έργο για την δική του σωτηρία. Και σήμερα, δεν υπάρχει σπουδαστής των μεγάλων μορφών της πνευματικής ιστορίας της ανθρωπότητας, που να μη νοιώθει γι' αυτόν σεβασμό, ψυχική κραταίωση και έξαρση.

[1] Η ελληνική μετάφραση του άρθρου δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «ΚΟΡΥΜΒΟΣ» τ.16 Απρίλιος Μάιος 1989.]